

Брюксел, 21.6.2017 г.
C(2017) 4182 final

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА

от 21.6.2017 година

**съгласно Регламент (ЕС) № 994/2010 по отношение на представените на
Европейската комисия от компетентния орган на Република България
превантивен план за действия и план за действия при извънредни ситуации**

(само текстът на български език е автентичен)

СТАНОВИЩЕ НА КОМИСИЯТА

от 21.6.2017 година

съгласно Регламент (ЕС) № 994/2010 по отношение на представените на Европейската комисия от компетентния орган на Република България превантивен план за действия и план за действия при извънредни ситуации

(само текстът на български език е автентичен)

1. ПРОЦЕДУРА

Съгласно изискването в член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 994/2010 („регламента“) компетентният орган на всяка държава членка въвежда превантивен план за действия и план за действия при извънредни ситуации (наричани по-долу „планове“). В съответствие с член 5, параграф 4 и член 10, параграф 2 от регламента плановете трябва да се актуализират на всеки две години, освен ако обстоятелствата не изискват това да става по-често. Консултациите между компетентните органи, предвидени по член 4, параграф 2, се извършват преди приемането на актуализираните планове.

Плановете (и техните актуализации) трябва да се основават на оценката на риска на национално равнище, която всеки компетентен орган трябва да приеме и да представи на Комисията преди приемането на плановете в съответствие с член 9 от регламента. При оценката на риска следва да се направи пълна оценка на рисковете за сигурността на доставките на газ в държавата членка въз основа на определените общи елементи, в това число като се разглеждат различни сценарии за изключително голямо търсене на газ и прекъсване на доставките. Оценката на риска се актуализира за първи път най-късно 18 месеца след приемането на плановете.

На 24 ноември 2016 г. Министерството на енергетиката, което е компетентният орган в България, представи на Комисията актуализираната оценка на риска съгласно член 9 от регламента. На 16 декември 2016 г. Комисията регистрира превантивния план за действия и плана за действия при извънредни ситуации, представен от компетентния орган в България.

Комисията не разполага с информация относно консултациите с други държави членки във връзка с плановете на България, по-специално с нейните съседни държави.

Комисията счита за целесъобразно да представи бележките си по плановете, като приложи процедурата и критериите за оценка, предвидени в член 4, параграф 6 от регламента по отношение на първоначалните планове.

В съответствие с това, след като направи оценка на плановете съгласно критериите, посочени в член 4, параграф 6, буква б), подточки i) — iii) от регламента, и докладва основните си констатации на Координационната група по природния газ на 18 януари и 3 февруари 2017 г., Комисията има следните бележки по плановете.

2. ОЦЕНКА НА ПЛАНОВЕТЕ ОТ КОМИСИЯТА

Министерството на енергетиката на Република България представи пакет обстойни планове. Въпреки това Комисията смята, че някои елементи в плановете не отговарят на изискванията на регламента.

2.1 Превантивен план за действия

Комисията не разполага с информация относно консултациите с други държави членки във връзка с плановете на България, по-специално с нейните съседи. Според Република България в момента не се предвижда подготовка или реализация на съвместен превантивен план за действия със съседните държави — членки на ЕС. Комисията припомня, че с помощта на трансграничното сътрудничество още на етапа на планиране може значително да се увеличи сигурността на доставките на газ в съответствие със стандартите, определени в регламента (член 8).

Резултати от оценката на риска

Съгласно член 5, параграф 1, буква а) от регламента превантивният план за действия съдържа резултатите от оценката на риска. Както и в предходния план от 2015 г., в представения от България превантивен план за действия до голяма степен се възпроизвежда оценката на риска, в него не се посочват и не се описват конкретни източници на риск, нито свързаните с тях сценарии за риска.

Комисията е на мнение, че представеният от България превантивен план за действия следва да бъде изменен, така че да включва по-подробен задълбочен анализ на сценариите за риска.

Стандарт за инфраструктура

По отношение на изчисляването на стандарта за инфраструктура в съответствие с член 6 от регламента представеният от България превантивен план за действия съдържа информация за два различни сценария — т.нар. „основен сценарий“ и „целеви сценарий“. Както и при предходния превантивен план за действия обаче, обясненията за допусканията, върху които почива всеки сценарий, не са достатъчно ясни. По-специално, липсва информация по какъв начин е изчислена прогнозната стойност за D_{max}^1 , какви са причините за разликата в изменението на P_{max}^2 и $EP5^3$ при двата сценария. За всяка променлива, използвана във формулата за прилагането на стандарта за инфраструктура, България следва да предостави описание на методиката за изчисляване на стойностите на променливите и входящите данни, които определят стойностите, включени в плана за периода 2016—2020 г.

Комисията счита, че представеният от България превантивен план за действия следва да бъде изменен, така че да включва посочената по-горе информация.

Определение на защитени клиенти и стандарт за доставки

В член 2, параграф 1 от регламента някои групи потребители на газ се определят като „защитени клиенти“, като за някои категории потребители се предвиждат количествени ограничения. Защитени клиенти са всички битови клиенти, които са свързани към газоразпределителна мрежа, но съгласно регламента освен тях държавите членки могат да включат в определението и други категории клиенти, при положение че са изпълнени посочените за това условия. По-специално в член 2, параграф 1, буква а) от регламента се предвижда, че по преценка на държавата членка защитени клиенти могат

¹ D_{max} = вътрешно потребление минус най-голямо потребление, в млн. m^3 /денонощие.

² P_{max} = вътрешно производство на газ минус максималния възможен добив, в млн. m^3 /денонощие.

³ EP5 = технически капацитет за внос чрез междусистемната връзка България — Румъния, в млн. m^3 /денонощие.

да бъдат също така малки и средни предприятия, свързани към газоразпределителна мрежа, както и важни обществени услуги, свързани с газоразпределителна или газопреносна мрежа, при условие че всички те не представляват повече от 20 % от крайното потребление на газ.

Както при предходния превантивен план, в актуализирания превантивен план за действия, представен от компетентния орган в България, за защитени клиенти се считат всички отговарящи на условията клиенти съгласно член 2, параграф 1 от регламента. В плана обаче не се посочва какво е потреблението на малките и средните предприятия и на важните обществени услуги. Поради това не е възможно да се провери дали количествата газ, използвани от тези групи клиенти, представляват не повече от 20 % от общото потребление. Комисията припомня обстоятелството, че стандарт за повишени доставки може да бъде наложен само от съображения за сигурност на доставките на газ и при спазване на условията, посочени в член 8, параграф 2 от регламента.

По отношение на инсталациите за централно отопление, които доставят топлинна енергия за домакинствата като защитени клиенти, в точка 9.14.3 от плана за действия при извънредни ситуации се предвижда топлофикационните дружества принудително да преминат на алтернативно гориво. Съгласно член 2, параграф 1, буква б) от регламента обаче топлофикационните дружества, които са в състояние да преминат на други горива, не могат да се считат за защитени клиенти.

Съгласно изискването в член 8, параграф 1 от регламента доставките на газ към защитените клиенти трябва да се гарантират за определен минимален период при три различни сценария за изключително голямо търсене на газ и прекъсване на доставките⁴ — т.нар. „стандарт за доставките“. В съответствие с член 5, параграф 1, буква б) от регламента в представените от държавите членки превантивни планове за действия се посочват *„мерките, обемите, капацитетите и времето, необходимо за изпълнение на [...] стандартите за доставките на газ“*.

В представения от България превантивен план за действия се посочва, че най-високото ниво на потребление на газ от защитени клиенти се изчислява на 3,3 млн. m³/ден и че в съответствие с член 8, параграф 1 държавата ще гарантира доставките на газ при извънредни ситуации чрез изтегляне на газ от подземното газохранилище (ПГХ) „Чирен“. България потвърждава, че има „възможност за гарантиране на доставките за защитените клиенти в страната при прекъсване на доставките“. Нереалистично е обаче пълният капацитет за добив от ПГХ „Чирен“ да може да се използва единствено за защитените клиенти, като се има предвид, че производството на електроенергия и промишлените инсталации с непрекъснат производствен цикъл също се нуждаят от доставки от този източник. Също така, не се предоставя информация за това по какъв начин количествата газ, изтеглени от хранилището, ще могат да бъдат доставяни на клиентите при прекъсване на най-голямата единична газова инфраструктура (член 8, параграф 1, буква в).

Комисията е на мнение, че представеният от България превантивен план за действия следва да бъде изменен, така че да включва подробна информация за потреблението на групите защитени клиенти и за спазването на стандарта за доставки в случай на прекъсване на доставките в съответствие с член 8, параграф 1, буква в) от регламента. Освен това следва да се поясни дали топлофикационните дружества, които са включени

---

⁴ Вж. член 8, параграф 1 (относно стандарта за доставки и конкретните сценарии) и член 2, параграф 1 (относно определението за защитени клиенти) от регламента.

в определението за защитени клиенти, са в състояние да преминат на други горива и за какви количества е възможно това.

2.2 План за действия при извънредни ситуации

Възможност предприятията и клиентите да реагират на всяко ниво на опасност

Съгласно член 10, параграф 1, буква г) от регламента в плана за действия при извънредни ситуации се гарантира, че на предприятията за природен газ и промишлените потребители на газ са дадени достатъчно възможности да реагират на всяко ниво на опасност. В представения от България план няма информация как е организиран този диалог.

Комисията счита, че представеният от България план за действия при извънредни ситуации следва да бъде изменен, така че да включва посочената информация.

Задължения за докладване на предприятията за природен газ

Съгласно член 10, параграф 1, буква к) от регламента в плана за действия при извънредни ситуации подробно се описват задълженията за докладване, наложени на предприятията за природен газ при ниво на опасност „тревога“ и „извънредна ситуация“. В представения от България план няма информация как е организиран този диалог.

Комисията счита, че представеният от България план за действия при извънредни ситуации следва да бъде изменен, така че да включва посочената информация.

Мерки, които трябва да бъдат предприети в случай на извънредна ситуация

Съгласно член 10, параграф 1, буква е) от регламента в плана за действия при извънредни ситуации се *„изготвят подробна процедура и мерки, които да се следват при всяко едно ниво на опасност, както и съответстващите схеми, представящи движението на информационните потоци“*. Съгласно изискването в член 10, параграф 1, буква и) от регламента в плана за действия при извънредни ситуации се *„определя приносът на мерките на непазарна основа, планирани или с предстоящо изпълнение при ниво „Извънредна ситуация“, по-специално тези, изброени в приложение III, и се оценява степента, в която за справяне с кризата е необходимо използването на мерки на непазарна основа, както и ефектът от тях, и се определят процедури за изпълнението им...“*. Освен това в член 10, параграф 7⁵ се изброяват редица условия, които държавите членки, и в частност компетентните органи са длъжни да спазват при обявяването на ниво „извънредна ситуация“.

Подобно на предходния план от 2015 г., актуализираният план за действия при извънредни ситуации, представен от компетентния орган в България, съдържа редица мерки, които да бъдат приложени, ако бъдат обявени нива на опасност „тревога“ и „извънредна ситуация“. Въпреки това предоставената информация за някои от мерките не е достатъчна, за да се разбере как те ще бъдат осъществени на практика и по какъв начин ще допринесат за справяне със ситуацията съгласно изискването в член 10, параграф 1, буква е) от регламента. Освен това следва да се добавят допълнителни разяснения за информационните потоци при всяко ниво на опасност, посочени в

---

⁵ Член 10, параграф 7 от регламента: „Държавите членки и в частност компетентните органи гарантират, че: а) не се въвеждат мерки, които неоправдано ограничават притока на газ в рамките на вътрешния пазар, по всяко време; б) не се въвеждат мерки, за които има вероятност да застрашат сериозно положението с доставките на газ в друга държава членка; и в) трансграничният достъп до инфраструктурата в съответствие с Регламент (ЕО) № 715/2009 се поддържа, доколкото е възможно технически и от гледна точка на безопасността, съгласно плана за действия при извънредни ситуации“.

приложенията към плана, тъй като в този си вид те не се разбират недвусмислено. По-конкретно може да бъдат направени следните забележки:

- Значението на понятието „повишен оперативен контрол“ в точки 7.4 и 8.4 от представения от България план за действия при извънредни ситуации не е достатъчно добре уточнено.
- По отношение на мерките на пазарна основа в точки 8.7 и 8.8 от плана липсва информация за приноса на тези мерки за справяне със ситуацията при ниво „тревога“ и за облекчаване на ситуацията при ниво „извънредна ситуация“.
- По отношение на мерките на непазарна основа в точки 9.10, 9.12 и 9.14 в представения от България план не се оценява степента, в която използването на такива мерки е необходимо за справяне с кризата, не се оценява ефектът от тях и не се определят процедури за изпълнението им.
- При ниво „извънредна ситуация“ в представения от България план се предвижда да се ограничи или да се прекрати транзитният пренос (точка 9.12.1), както и да се прехвърлят количества между системата за национален и за транзитен пренос (точка 9.12.3). Освен липсващата информация, посочена в предходната точка, в представения от България план не се оценява в достатъчна степен съответствието на тези мерки с изискванията, определени в член 10, параграф 7 от регламента.

Комисията счита, че представеният от България план за действия при извънредни ситуации следва да бъде изменен, така че да включва посочената информация.

2.3 Използване на подземното газохранилище съгласно превантивния план за действия и плана за действия при извънредни ситуации

И в двата плана се съдържа задължение за предприятията, които доставят природен газ на клиенти с неравномерно потребление (например топлофикационни дружества), преди началото на зимния сезон да съхраняват в ПГХ „Чирен“ количества природен газ в рамките на 10 % до 20 % от годишните заявки за доставка на такива потребители; това съответства на общ обем 290 млн. кубични метра газ. Планира се съхраняваните количества газ да покриват промените в потреблението на потребителите и да бъдат добивани с темпове, компенсиращи неравномерността в потреблението до края на зимния сезон.

Покриването на сезонните промени в търсенето на газ от страна на потребителите обаче изглежда е част от нормалната търговска дейност. Поради това не става ясно по какъв начин съхраняването на природен газ в ПГХ „Чирен“ с цел покриване на сезонните промени в търсенето от страна на потребителите може да бъде част от мерките и задълженията, предвидени в плана за действия при извънредни ситуации и в превантивния план за действия.

Освен това следва да се припомни, че ако бъде резервиран по-голям дял от капацитета за съхранение за целите, предвидени от плана за действия при извънредни ситуации и превантивния план за действия, оставащият капацитет за съхранение в ПГХ „Чирен“, предлаган на пазара, ще бъде съответно намален. Това ще ограничи достъпа на участниците на пазара до съоръжения за съхранение на газ и би могло да се отрази на конкурентоспособността им. Съгласно член 3, параграф 6 от регламента мерките,

включени в превантивния план за действия и в плана за действия при извънредни ситуации, не трябва да изкривяват ненужно конкуренцията.

Поради това, с оглед на гореизложеното е необходимо да бъдат изменени както планът за действия при извънредни ситуации, така и превантивният план за действия, за да се гарантира, че съхранението на газ от ПГХ „Чирен“ в рамките на посочените планове е ограничено до мерките, предназначени за премахване или намаляване на рисковете за сигурността на доставките на газ в България и не включват нормалната търговска дейност.

2.4 Други коментари

Наред с изложените по-горе бележки Комисията би искала да насочи вниманието на компетентния орган в България към някои други моменти в представените планове, които не пораждат опасения от правно естество по отношение на съвместимостта им с разпоредбите на член 4, параграф 6, буква б), подточки i) — iii), но може да осигурят полезни насоки за компетентния орган при други изменения на плановете в бъдеще.

- Сътрудничеството с други заинтересовани държави членки при изготвянето на подготвителни мерки и мерки за смекчаване на последиците в случай на криза е от съществено значение, за да се увеличи максимално сигурността на доставките на национално равнище, както стана ясно от тестовете за устойчивост, проведени през лятото на 2014 г.⁶ Във връзка с това анализът на евентуалните последици за националната система при мерки, предприети от съседните държави при едновременно възникнали извънредни ситуации, ще повиши ефикасността на плановете.
- Макар България да е била в контакт със съседните държави по време на подготовката на оценката на риска и плановете си, в плановете следва ясно да се посочи дали са били предмет на обмен със съседни държави членки.
- Ако която и да е от посочените в раздел 7 („Превантивни мерки“) на превантивния план за действие инвестиции в бъдеща инфраструктура, съоръжения за съхранение или междусистемни връзки включва държавни средства, те биха могли да представляват държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС (ако са изпълнени останалите условия, посочени там) и Комисията трябва да бъде информирана за нея съгласно член 108, параграф 3 от ДФЕС, освен ако не попада в обхвата на Общия регламент за групово освобождаване⁷.

⁶ Съобщение от 16.10.2014 г. относно устойчивостта в краткосрочен план на европейската газова система. Подготвеност за евентуално прекъсване на доставките от Изток през есента и зимата на 2014—2015 г. („Доклад за тестовете за устойчивост“), COM(2014) 654 final.

⁷ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г., стр. 1—78).

3. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложената по-горе оценка и като се вземе предвид член 4, параграф 6, буква б), подточка ii) от регламента, Комисията стигна до заключението, че по отношение на някои елементи в плановете не са спазени определени разпоредби на регламента.

Комисията отправя искане към компетентния орган в България да измени плановете, като надлежно вземе предвид опасенията, изразени от Комисията в настоящото становище.

Оценката на Комисията, изразена в настоящото становище, не засяга становището, която тя може да приеме спрямо Република България по отношение на съвместимостта на националните мерки с правото на ЕС, включително във връзка с процедурите за нарушение.

Комисията ще публикува настоящото становище. Комисията не счита информацията в него за поверителна, по-специално по отношение на документите, които са обществено достояние. Компетентният орган в България се приканва да уведоми Комисията в срок от пет работни дни след получаване на настоящото становище дали счита, че то съдържа чувствителна търговска информация, чиято поверителност трябва да бъде запазена.

Съставено в Брюксел на 21.6.2017 година.

За Комисията
Miguel ARIAS CAÑETE
Член на Комисията

<p>ВЯРНО С ОРИГИНАЛА За Генералния секретар,</p> <p>Jordi AYET PUIGARNAU Началник на Канцеларията ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ</p>
